

*Громико Юлія Анатоліївна,  
здобувачка ступеня вищої освіти бакалавр  
навчально-наукового інституту № 1  
Національної академії внутрішніх справ  
Науковий керівник:  
Кривицький Юрій Віталійович,  
доцент кафедри теорії держави та права  
Національної академії внутрішніх справ,  
кандидат юридичних наук, доцент*

## **ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД У ВІТЧИЗНЯНОМУ МЕХАНІЗМІ ДЕРЖАВИ**

Сучасний етап розвитку антикорупційного законодавства та запровадження спеціалізованих антикорупційних інституцій розпочався в Україні у 2014 р. Прийняття низки антикорупційних законів 2014 р. («Про запобігання корупції», «Про Національне антикорупційне бюро України» та інших) відбулося за участі міжнародних партнерів України з урахуванням передових світових і європейських стандартів у сфері протидії злочинності, на підставі рекомендацій Групи держав щодо боротьби з корупцією (GRECO), антикорупційних рекомендацій Плану дій з лібералізації візового режиму з Європейським Союзом, рекомендацій Венеціанської комісії, пропозицій Програми підтримання вдосконалення врядування та менеджменту (SIGMA). Водночас із метою забезпечення ефективної діяльності новостворених органів у протидії корупції високих посадовців усе частіше поставало питання щодо запровадження спеціалізованого антикорупційного судового органу [1, с. 110].

7 червня 2018 р. прийнято Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» № 2447-VIII [2]. Водночас прийняття самого лише Закону «Про Вищий антикорупційний суд» було недостатньо для того, щоб такий суд міг розпочати своє функціонування. Необхідно було ухвалити ще принаймні два окремі закони. По-перше, це Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у зв'язку з прийняттям Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», який було прийнято 12 липня 2018 р. По-друге, це Закон України «Про утворення Вищого антикорупційного суду», який було прийнято 21 червня 2018 р. Таким чином є всі підстави стверджувати, що ухвалення Закону України «Про утворення Вищого антикорупційного суду» ознаменувало завершення найбільш дискусійного етапу в історії становлення Вищого антикорупційного суду (далі – ВАКС), протягом якого в складних соціально-політичних умовах, під тиском міжнародних партнерів та антикорупційних громадських організацій вдалося створити законодавче підґрунтя для функціонування ключової ланки антикорупційного механізму [3, с. 280].

ВАКС – спеціалізований суд у системі судоустрою України, який здійснює правосуддя з 5 вересня 2019 р. Його завданням є здійснення

правосуддя відповідно до визначених законом засад і процедур судочинства з метою захисту особи, суспільства й держави від корупційних і пов'язаних із ними злочинів та судового контролю за досудовим розслідуванням цих злочинів, дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, а також вирішення питання про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави у випадках, передбачених законом, у порядку цивільного судочинства.

Місія ВАКС – здійснення правосуддя на засадах верховенства права у кримінальних провадженнях щодо корупційних і пов'язаних із ними кримінальних правопорушень, у цивільних справах щодо визнання активів необґрунтованими та стягнення заблокованих активів фізичних та юридичних осіб, які перебувають під санкціями (на час дії в країні воєнного стану). Юрисдикція (підсудність) суду поширюється на всю територію України.

Вищий антикорупційний суд, по-перше, здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанцій у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до його юрисдикції (підсудності) процесуальним законом, а також шляхом здійснення у випадках і порядку, визначених процесуальним законом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у таких кримінальних провадженнях, здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанцій у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави в порядку цивільного судочинства, здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанцій у справах про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої ст. 4 Закону України «Про санкції», в порядку адміністративного судочинства; по-друге, аналізує судову статистику, вивчає й узагальнює судову практику в кримінальних та інших провадженнях, віднесених до його підсудності, інформує про результати узагальнення судової практики Верховний Суд та надає йому пропозиції до висновків щодо проектів законодавчих актів, які стосуються організації та діяльності Вищого антикорупційного суду, спеціальних вимог до суддів цього суду та гарантій їх діяльності, а також оприлюднює їх на своєму офіційному вебсайті [4].

Отже, створення спеціалізованої антикорупційної судової інституції в Україні зумовлено системною нездатністю наявної судової системи здійснювати правосуддя в корупційних справах щодо вищих посадовців. Запровадження ВАКС відбулося за масштабної підтримки антикорупційних активістів, міжнародних урядових і неурядових організацій з використанням світового досвіду створення спеціалізованих антикорупційних судових установ. Питання правового статусу та організаційної структури антикорупційного суду було предметом тривалих дискусій серед вітчизняного політикуму та експертного середовища. Суперечки щодо запровадження ВАКС продовжують тривати й після прийняття відповідного закону та початку діяльності суду, свідченням чого є намагання окремих політичних сил довести невідповідність Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» у Конституційному Суді України.

## Список використаних джерел

1. Кондрич В. В. Антикорупційний суд в Україні: історичні передумови, обрання моделі та запровадження. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2021. Т. 32 (71). № 4. С. 110–116. doi <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2021.4/18>

2. Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» від 7 червня 2018 р. № 2447-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#top>

3. Никитюк Я. І. Періодизації історії створення вищого антикорупційного суду України. *Юридична наука*. 2020. № 2 (104). С. 275–287. <https://doi.org/10.32844/2222-5374-2020-104-2.31>

4. Вищий антикорупційний суд (ВАКС). URL: [https://hcac.court.gov.ua/hcac/info\\_sud/competence/](https://hcac.court.gov.ua/hcac/info_sud/competence/)



**Громович Артем Анатолійович,**

*курсант факультету № 4*

*Харківського національного  
університету внутрішніх справ*

**Науковий керівник:**

*Юшкевич Олена Геннадіївна,*

*доцентка кафедри теорії держави та права  
факультету № 1 Харківського національного*

*університету внутрішніх справ,*

*кандидатка юридичних наук, доцент*

## **ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ЧЕТВЕРТА ВЛАДА В ДЕРЖАВІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Четверта влада в державі – це словосполучення, яким визначають засоби масової інформації (далі – ЗМІ) та їх вплив у соціумі. Журналісти володіють великою владою в суспільстві, і усвідомлення цієї влади повинно поєднуватися із скромністю і почуттям обов’язку перед читачем чи глядачем. У всі часи вони домагалися визнання завдяки високому рівню точності та неупередженості, а також завдяки дотриманню ними правил чесної гри. За допомогою масової інформації можна впливати на громадську думку як стан масової свідомості. Масові комунікації сприяють тим самим найкращій реалізації цілей суб’єктів соціальних інтересів. Цей факт став підставою виникнення терміну «четверта влада», яка наділяє масові комунікації якимись особливими владними повноваженнями.

Війна завжди була важливим історичним феноменом, що супроводжує